

Literatūra • menas • mokslas

DRAUGAS — šeštadieninis priedas

1999 m. Gruodžio 24 d.

Nr.249 (48)

Saturday supplement December 24, 1999

No. 249 (48)

Leonardas Andriekus

KALĖDINĖ VIZIJA

*Iš savo ilgesio pilnos pastogės
Tavęs ieškoti, Kristau, įšeinu.
Man sake, kad guli sušalęs, nuogas
Tvirtelyje, išsklote šienų.*

*Nesuprantu, kaip Tu gali kentėti šaltį,
Jei vėją, speigą ir pūgas valdai,
Bet aš einu ugnelei kibirkštis įskelti
Per žemę, apsidengusių baltai.*

*Tavęs tvirtely nesušildys mėnesiena
Ir nuo pūgos eglaitės neužstos.
Drebėsi mano žemėje ant šieno.
Kai angelai aukštynėse giedos.*

*Spragės pastogėse ledinės žvakės —
Bus šiaurėje žiauri žiema —
Ir viskas pildysis, ką motina pasakė,
Ant Kūčių stalo sieną skleisdama.*

Balys Auginas

ŠIRDIS KALĖDŲ SVIESOJE

*Pro Dievo langą
Maža žvaigždėlė žvelgia —
Ten žemėje — tamsu
Tad mėnesienos šviesą dalgę
Šiai Nakčiai angelas paliko
Spindėti virš dausų —*

*O žemėje žmogus
Šią Naktį tylią
Pajunta šviesą širdyje —
Atgimę amžiai tie pražilę
Vėl šviečia Kūdikio gimimą
Palaimintoj Kalėdų naktįje —*

*Ir veda mus žvaigždė
Į Kūdikio vargingą prakartėlę,
Kurio du tūkstančiai
Kalėdinių žvaigždžių
Užgeso praeity —
Tu šiąnakt neši savo širdį —
Raudoną meilės gėlę —
Padėki Kūdikui ant šieno
Ir jausi Jį arti, arti
Savo širdy, Tylioj naktį —*

1999 m.

„GIESMIŲ GIESMELĖS — 2000“

Lapkričio 21 d. Kauno kunigų seminarijos salėje vyko tradicinis „Giesmių giesmelės — 2000“ konkurso laureatų koncertas. Pasirodė 20 vienetų: solistai, vokaliniai ansambliai, chorai iš Kauno pradinėjų ir vidurinių mokyklų, gimnazijų, vaikų globos namų, muzikos mokyklų, parapijų. Ta proga Kauno arkikatedroje šv. Mišias aukėjo arkivyskupas S. Tamkevičius. Po Mišių šventinį koncertą pradėjo Kauno sakralinės muzikos mokyklos ansamblis „Pastoralė“.

Kauno švietimo ir ugdymo skyriaus specialistė R. Meilutienė šį giesmių konkursą pavadino didinga švente artėjančio Jubiliejaus fone ir padėkojo kun. V. Pabrinskiui už šią iniciatyvą bei paramą. Konkurso nugalėtojus ir jų vadovus sveikino arkivyskupas S. Tamkevičius, Kauno švietimo ir ugdymo skyriaus vedėja A. S. Šleženė. Penki laureatai solistai apdovanoti kelione į užsienį.

BŽ, 1999 m., Nr. 22

PARAMA JAUNIESIEMS MENININKAMS

Kultūros ministro Arūno Bėkšto įsakymu skirta finansinė parama šioms jauniesiems menininkams — tarptautinių konkursų, stažuotų, kursų, studijų dalyviams: Andriui Žlabiui (dalyvavimas interpretacijos seminare Orforde, Kanadoje) — 2000 Lt; Tomui Daukantui (magistratūros studijoms Čiuriche, Šveicarijoje) — 1,500 Lt; Viliui Poškutei (magistratūros studijoms Čiuriche, Šveicarijoje) — 1,500 Lt.

LITERATŪROS VAKARAI MIESTO ROTUŠEJE

2000 m. Goethe's institutas Vilniuje ir „Lietuviškos knygos“ inicijuoja projektą „Miestų Europa: vietos laikas literatūroje“. Projektas numato kiekvieną mėnesį į Vilnių kviešti po rašytoją iš miesto, palikuso ryškų kultūros ženklą dvasiniame ir literatūriname Europos gyvenime. Kaip 13 dalyvis, svečio teisėmis yra kviečiamas Jeruzalės miestas. Kviečiamas rašytojas (ar rašytojai) turi būti ryški figūra tos šalies literatūroje ir rašyti apie savo miestą. 12-koje literatūros vakarų, kuriuos surengti planuojama miesto Rotušėje, dalyvautų ir po vieną lietuvių rašytoją (iš viso 12), rašančių apie savo miestą Vilnių.

Siūlomų miestų sąrašas: Berlynas, Paryžius, Londonas, Viena, Oslas, Kopenhaga, Varšuva, Praha, Atėnai, Roma, Barselona/Madridas, Maskva, Jeruzalė (svečio teisėmis).

Miestai, kurie galėtų dalyvauti, jeigu neatsirasitų dalyvių iš pagrindinio sąrašo (taip pat pretendentai tęsti projektą 2001 metais): Liubliana, Briugė, Dublinas, Stokholmas, Reikjavikas, Amsterdamas, Ryga, Talinas.

Organizuoti šį renginį viešajai įstaigai „Lietuviškos knygos“ padeda Lietuvos rašytojų sąjunga ir Vilniaus savivaldybė.

Julija Švabaitė

JIS KALĖDŲ NAKTĮ UŽGIMĖ

*Mane seselė nusivedė
bažnyčion, —*

*prie švento Kazimiero
karsto
šypsosi Marija, —
tai Jezaus Motina,
o Jis Kalėdų naktį
užgimė,
ir nebuvo našlaitis,
vargšas kaip aš.*

*Kai buvau penkerių metų,
paliko mane tėtis
ir mama. Verkiau ir verkiau...*

*Dabar žiūriu į kiekvieną
praeinančią moterį
šviesiais plaukais,
(gal tai mano motina?)*

*Tokią atsimenu ją
rytą
ir vakarą ...*

KAI AŠ DAINAVAU

*Kai aš dainavau Gedimino gatvėje,
niekas nenorėjo girdėti,
o seselė man sakė, —
tu turi gerą balsą,
galėtum būti
dainininku.*

*Išmokė ji mane
Teve mūsų,
ir apie Jėzų, ir prakartėlę,
kur piemenukai giedojo
„Sveikas, Jėzau, gimusis“,*

*nusivedė į salę,
kur skambino pianinu
tokia moteris,
vardu Gražina; —*

*pasakoję seselė, kad ji
užaugo Sibire,
patyrė badą ir persekiojimus,
o naktimis prašė Dievą,
kad padėtų jai tapti muzike...*

Dabar ji gyvena Vilniuje,

*globoja našlaičius,
tokius kaip aš,
renka auksą,
ir savo muzika
džiugina širdis ...*

TU NE VIENAS, VAIKELI

*Tu ne vienas,
vaikeli, —
tarė seselė man, —*

*daug daug dar
Lietuvoje
be motinų,
be tėvų,
be seserų
ir brolių...*

*Kas priglaus tave,
vargdienėli,
kas rytą galvėlę
sušukuos,
Išmokys poterių?..*

IR AŠ BUVAU NAŠLAITĖ

*— Ir aš buvau našlaitė, —
pasakoję seselė man, —
ir aš turėjau
šunelį,
bet atėmė jį
negeri žmonės; —
pamotė skriaudė, mušė,*

*pabėgau pas močiutę,
seną ji buvo,
su lazdele,
o gera kaip angelas,
užaugino ...*

*Dabar matai,
aš jau seselė vienuolė,
mokytoja,
ir tu,
kai užaugsi,
jei tik labai labai norėsi,
ir Dievulį mylėsi,
galėsi būti ir kunigu,
ir mokytoju,
ir net
prezidentu!...*

Iš ciklo „Vilniaus gatvių vaikai“

Dail. Veronika Švabienė. „Kalėdaitis“. Lino raižinys.

Baletas

Vytautas Volertas

Kaimynų skalbiniai, pakabinti džiūti, mane visada gerai nutelkia. Jiems plevėsuojant, nesijaučiu vienišas. Stebiu tą raminantį, ant virvių kabantį baletą, vėjeliumi šlitinėjant, ir žinau, jog aplink plazdena gyvybė. Gera jausti, kad ne tuštumos duobėje tūnai. Kartais net atsisėdu kiemely, žiūriu į marga, tingiai siūbuojančią pakaruoklių minią ir išivaizduoju, kad esu atėjęs pasitariman apkalbėti svarbius reikalus. Tie skalbiniai — tai jų žmonės, geri kaimynai ir nenaudėliai. Gal padės, gal pasiūpys, tačiau visi yra arti tavęs, visi kvėpuoja, šnirpščia ir čiaudo. Vienam nešti kasdienos krūvį yra baisu, o dalintis mintimis su tais, kurie jų tikriausiai nesupranta, yra miela ir smagu. Žmonės visada šlaistosi būriais kaip žvirbliai virš prinokusių miežių lauko, nors vienas kitam trukdo gyventi.

Tokios ypatingos konferencijos su skalbiniais dažniausiai vyksta pirmadieniais, jei nerūstauja padangė ir gerai jaučiasi kaimynai su kaimynėmis. Tada visas akiratis juda, linguoja, šlama ir aidi ramiomis drėgnų rūbų šnekomis. Retkarčiais, žinoma, pasitaiko, kad maža akiračio dalelė subruzdą, pasiūšia, koks nors išdidus „biusthalteris“ (sąmoningai svetimžodį naudoju, kad pagerbčiau šio daikto ypatingai rimtą ir svarbią paskirtį) pakyla aukštin ir gėl net apie virvę apsisverti. Taip reikiamas pyktis, nepasitenkinimas, gal net protestas, kai stipresnis vėjelio gūsis sudaro pykčiui gerą progą. Tai kaip reikalausti santaikos iš žmonių, jei net skalbiniai šiaušiasi? Ko jiems, atrodo, reikėtų? Patogiai kabo, flirtuoja, švelniai trina šonais, vienas kitą pakutena. Suprantama, kad daili palaidinukė, pakarta šalia nusišėrusių darbo kelnių, savo likimu, skirtu šviesiai dienelei, nesidžiaugia. Net gailiausias sirdys prieš netvarkingą driskių nekoketuoja. Užuoja gimdo ne meilę, o bodejimąsi. O klasės tarp skalbinių yra labai ryškios. Juo mažiau proto, tuo daugiau pasipūtimo.

Bus užklausančių, kodėl skalbinių buity pirmadienis yra laikomas ypatingu. Juk tai jų „išseiginė“ diena. Iš kelnių, marškinių, iš suknelių ir

iš įvairių smulkesnių vienetų „išseina“ suprakaitavę individai ir paklusniems kūno dangalams po geros vonios leidžia papramogauti. Pirmadienis šabas tik tada sukrinka, kai užsirūstina padangė, arba po išvakarinių ginčų namuose šeimininkę varsto nervai. Suirzusi moteris — tai lyg išretėjęs sietas. Ką bepiltum, niekas nesilaiko. Paguodos ir atsiprašinėjimų žodžiai persisunkia ir sminga skradžiai žemėn.

Mano išivaizduojami pasitarimai, kaimynams atstovaujant jų skalbiniais, rezoliucijas ne visada gali priimti vienbalsiai. Iš dešiniausiojo namo kilusieji rūbai ant virvės bendrauja inteligentiškai. Jų tarpe nesimaišo nublukę pigūs apatiniai ir nudilinti sijonai. Šie skalbiniai labai panašūs į šeimininkus. Abu kaimynai jauni, liekni, aukšti, malonūs pažūrėti. Jis — taigi kaimynas — be atvangos plūša apie namus, ką nors taiso, ką nors lopo. Turbūt jis yra kažkokios darbo bažnyčios narys. Užkalbintas šaltai nusišypsuoja ir toliau meldžiasi savo būdu. Kaimynė laikau gražuole, nors mano žmona galvoja, kad ją būtų galima tik vidutiniškai vadinti — jos kaklas esąs trumpokas ir laukan išverstos akys. Bet ji sutinka, kad kaimynė yra maloni. Tai gi prileidžiu, kad skalbinių konferencijoje šie du gražuoliai man visada pritartų, nors tasai darbuotojis pokalbį gal net nedalyvaudų, nes jis gal tupėtų kur nors ant stogo ir plautų aprūkusius kamino šonus. Švara ir tvarka — jam pirmiausia. Susidarys planus atkakliai vykda žmonės retai yra normalūs. Jie arba užverda pykčiu, jei kas pasiūšia, arba avinėlio nekaltumu šypsosi ir negirdi, kas jiems sakoma.

Iš priešais rymančio namelio, liūdno ir užsisvajojusio, ant virvės susikaria sunkieji eksponatai. Tai grubios, ilgos, plataus liemens vyriškos darbo kelnės, storos medžiagos raibi marškiniai, kartais net už padugnių pakabinatas, bevilniškai žemyn nuleidę rankoves, šiltokas puspaltis. Visas atrodo lygiai taip, kaip šių įrangų šeimininkas, gyvenimą išklampojęs vyriškas, kažkaip praradęs žmogų ir vaikus, o gal niekados jų neturėjęs. Nie-

Gentile Da Fabriano. Kristaus Gimimas. 1423.

kas nedrįsta teirautis, o jis pats tokiomis sentimentalais ir, deja, sunkiais klausimais, kaip šeima, neužsimena. Gyvena vienas, pats rūpinasi aprangos švara, tačiau nei kokia paklotė, nei užvalkalėlis, nei arti prie jo gumuoto kūno šlaistosi pakinktai ant virvės neužlipa. Nepatrauklus aprėdai, nepatrauklus jų herojus. Jei pamatys jam šukteliu „Labas“, jis su burzgia ir nueina. Tačiau, kai mūsų kieme audra išvertė medį ir ieškojau specialistų, kad ji pašalintų, tasai kaimynas pabarė:

— Esi turtuolis, kad pinigų žarstysi? Ateik, sutvarkysim! Jis atsinėšė motorinį pjūklą, prilenkė mane prie darbo, pats sumirko devyniuose praktuose ir medį sutvarkė. Paklausiau, vos ant kojų nuo nuovargio pastovįs:

— Kiek atsilyginti?

— Eik vidun ir kvapą atgausk, — įsakė. — Atsilygins... Už ką?

Bet kai išsigijome katę ir ji nuklydo jo pusėn, gavome daugiau, kaip vertėjo:

— Jei dar kada ji čia atsišals, užmušiu! Jau visa žemė kvėpia! Sakau: užmušiu!

Suprantu ką reikėtų su juo tartis ir susitarti. Lai kabo sunkios kaimynų kelnės ir stori marškiniai, bet nenoriu nei jo patarimų, nei susitarimų. Į savo apmąstymus nekviečiu nei jo paties, nei jo skalbinių. Telieka jis ir visi į jį panašūs (jei tokių daugiau yra) už mano klubus, regėjimo ir mąstymo ribų. Kai bijai kokio žmogaus, apie jo buvimą nenori žinoti. Tokia balių, kuriems priklauso, pasaulėvalga. Perdėta ramybė yra baimės pasas.

Kairiausiam name gyvena du senukai. Jis buvo muzikas ir kiekvieną dieną dėvėjo kaklaraištį. Ponia muzikienė po kiemelį riedėdavo judriais, plastiniais žingsniais ir į jų skalbininę eleganciją būdavo malonu žiūrėti. Baltos kelnės, balti marškiniai, baltos suknės ir palaidinukės. Tai šviesaus pasaulio pašvaistė. Net akys pradėdavo spinkseti, ir tuos pažarus žvilgtelėjus. Šių dviejų inteligentų nuomonę visais klausimais būčiau labai vertinęs. Tačiau jie dingę. Gal pas vaikus išsikėlė, o simpatiškas namas liko tuščias. Net susigraudindavau į jį pažvelgęs. Malonių žmonių ir jų skalbinių netektis sukelia dūlės.

Ir vieną rytą — tai nebuvo pirmadienis — skusdamasis pažilčius veido stagarus, pažvelgiau pro vonios kambario langą. Nustebejęs šuktelėjau žmonai:

— Kabo! Tikras stebuklas!

— Kas tau kabo? Šauki, tarsi smaugty.

— Kas gali kaboti? Skalbiniai!

— Vaidenasi. Juk šiandien ne pirmadienis.

— Gal vaidenasi. Prie tuščio namo kabo. Ateik, pažūrėk!

Ji atėjo. Pro vonios kambario langą galėjome matyti visą buvusių senukų kiemą. Patogus stebėjimo postas — žiūri ir žiūrėjimui negaišini laiko, nes tuo pačiu metu esi ir kitais reikalais užsiėmęs.

— Iš tikrųjų kabo, — šutiko žmona ir nusiminė, kad negalės man aklumo pristesti. Ne pirmadienis, bet kabo. Vadinasi, atsikėlė keistuoliai.

Rytojaus rytą vėl šaukiu žmonai:

— Vadink mane, kaip nori, vadink aklą, fantastu, svajotoju, bet ten kabo!

— Na žinai, žinai... — ji palingavo galva, pro langą patikrinusi mano mirazą. — Ir vakar, ir šiandien, o abi dienos ne pirmadienis.

— Gal persikraustydami labai susitepė, todėl švarinasi.

— Gerai sakai, taip ir bus. Susitepė, todėl švarinasi.

Trečiąjį rytą į tą mūsų observatoriją nuėjau tyčiomis anksčiau. Lūkuriauvau ir sulaukiau! Kiemą išėjo stamboka moteris, apglėbusi skalbinių pintinę, ir puolėsi prie virvės. Vėl pasiūčiau žmogų ir abu iš tolo stebėjome jos darbą.

Nesuprantu. Jei skalbia, tai skalbtų iki galo. O ji po saujele, po glebelį. Matyt, bus kokia netvarkinga pasimetėlė, — žmona rado išvadą.

— Gal labai švari, — užtariau naują kaimynę ir slapta puoselėjau įdomią mintį.

— Dar pamatysime švarą. Neskubėk girti, ko nežinai, — ji atsiliėpė kietokai. Supratau, kad toji mano slapta mintis gerai veikia.

Didžiausia nuostaba kilo kitą dieną, kuri buvo sekmdienis.

— Na žinai! — sušuko žmona su tokia pačia nuostaba kaip aš, pirmą kartą skalbinius pamatęs. — Pakvaišusi, ar kas? Šiandien sekmdienis, o ji vėl kabina!

— Sakiau, kad švari moteris, — pareiškiau nuomonę, tačiau ir man kažkokio blogio nujautimas sudrebino širdį. Sekmdienį skalbti? Bepratybė!

— Palik savo švarą! — žmona netilo. — Nežinai, kaip yra jos namuose. Gal per šiuksles nerastum vietos kojai pastatyti. Sakysi, kad aš nešvari? Skalbiu tik pirmadieniais, bet, pats matai, koks kalnas susikrauna. Šlapius vos per duris išvelku. Metai jau džiovina ir mano jėgas. Amžius yra sveikatos kirmėnas.

Dabar supratau, kad rankose turiu tūzą, kuriuo galėsiu pasinaudoti žaidimuose prieš žmoną. O kai naujakurė ir pirmadienį prie virvės trūsė, išsitariau paprastai ir ramiai:

— Jų namuose turbūt jokios bakterijos nerastum.

— Jų namuose? Kokių jų?

— Vaidenasi. Juk šiandien ne pirmadienis.

Gyvena viena, šiandien sužinojau. Tyčia pro jos langus pravažiavau. Stiklai purvini, neaišku, ar šviesa vidun įeina.

— Kiek pravažiudama matysi... O skalbinius aiškiai regime. Moteris turbūt iš tolo švara kvėpia, — tyčiomis užtėsiu paskutinį žodį.

— Tai ir kvėpink! — pyktelejusi išėjo pro duris, o man iš tikrųjų naujakurės skalbiniai nerūpėjo. Pasiziūriu į jos plėtočias kelnaites ir nesižaviu. Apatinius marškinius išsukęs vėjelis taip išpučia, kad ta švelnios medžiagos struktūra panaši į mėnulio skrendančią raketą. Ir tas svetimžodis mano pavadintas daiktas linguoja tarsi žvejų bučius šamams gaudyti. Švaru, tačiau patraukliai neatrodo.

Ir vakare, kai lovoje jau supasi ant tikrovės ir sapno ribos, žmona sukuždėjo nuolankiai:

— Nemiegi?

— Tokį klausimą yra tik vienas atsakymas:

— Ne.

— Dėl tų bakterijų, dėl kurių atvykėles namus išgarbinai... Dabar atsiranda vis naujų ir naujų bjaurių. Visokiausių. Senas ligas daktarai tuojau išgydo, bet anksčiau nebuvo nemoka sugriebti. Labai pavojingos.

— Jei neišgydo, žinoma, kad pavojingos, — mieguistai priitariau.

— Ir šį rytą laikraštį skaiciau, kad atsirado kažkokia užsėjimo epidemija.

— Nuo užsėjimo žmonės nemiršta.

— Nemiršta? Jei tiek iš-tampo, kad kvapo neatgauna, kad savo vardą nepajėgia ištartį? Neduokdie! Ir viską daro kažkokia anksčiau nebuvo bakterija.

— Žiūrėk tu man... — Reikia saugotis. Pagalvok, kas būtų, jei sėstume prie stalo ir abu pradėtume užsėti?

— Būtų juokinga.

— Tau juokinga! Baisi nelaimė. Užsėčiau ir negalėčiau žodžio ištartį. Bakterijos yra baisūs daiktai! Tik tobula švara nuo jų apsaugo. Ryte mesk visus drabužius, kuriuos bent kiek dėvėjai. Renkis švartus.

Žmonos paklausiau, kaip visada klausydavau, ir pusryčių metu, net visas girgždėjau šviežumu. Bet, valgant priešpiečius, ji vėl paragino:

— Pasikeisk rūbus. Nuo galvos iki kojų! Pradėjau kovą prieš bakterijas, tai ir tęskime. Pasiduoti nėra ko.

Pasikeičiau. Nuo galvos iki kojų, kaip ji sakė. O vakarienės metu gavau naują nurodymą:

— Prieš gulant dulkių siurbliu, mažučiu, išvalyk batų vidų ir išdezinfekuok. Nupirkau specialų purškalo. O ryte — visus rūbus ir skalbinių dėžę! Padarysime, kad bakterijos šių namų lenktųsi iš tolo.

Štai į kokią tobulybę atvedė

1999 m. Kalėdos

Mieli Broliai, Sesės,

Šių Kalėdų dieną pradėdame švęsti didįjį krikščionybės jubiliejų — Jėzaus Kristaus 2000-tąjį gimtadienį.

Šį jubiliejų švęsime ne vien mes, krikščionys, jį švęs savo būdu visas pasaulis.

Katalikų Bendrijos (Vatikano ir kraštų vyskupų konferencijų) „Viešpaties malonės metų“ numatytuose religiniuose, kultūriniuose ir socialiniuose renginiuose akcentuojama, kad „Dievas yra ne vien krikščionių, bet ir visos žmonijos Tėvas, ir kad per išskūnijimą Dievo Sūnus susivienijo tam tikra prasme su kiekvienu žmogumi ir tapo vienu iš mūsų“ (Gaudeum et spes).

Jubiliejinus metus pradėsime švęsti Kalėdų vigilijoje, gruodžio 24 naktį. Romoje bus iškilmingai atidarytos Šv. Petro bazilikos Šventųjų metų durys, simbolizuojančios „Viešpaties malonės metų“ ir kviečiančios atidaryti mūsų sielų duris Kristui.

Lietuva jubiliejų pradės švęsti šeimose jubiliejinų metų malda prie Kūčių stalo bei paženklindama Kiekvienų metų duris 2000-ųjų metų ženklų.

Švęsdami 2000-uosius jubiliejinus metus minėsime ne vien istorinį Jėzaus Kristaus gimimą, bet ir jo ontologinį įėjimą į žmonijos istoriją ir pasiliekimą krikščioniškoje bendrijoje. „Aš esu vynuodis, o jūs šakelės. Kas pasilieka manyje ir aš jame, tas duoda daug vaisių“ (Jn. 15:5). Dievo Sūnus, tapęs mūsų Išganytoju ir Broliu, per krikštą ir kitus sakramentus be persto plečia savo meilės karalystę, kuria naujas tautų kultūras.

Jis (Jėzus Kristus) tapo mūsų kėlonės draugu ir suteikė naują prasmę žmonijos istorijai... Su juo mes keliaujame per vargus ir kančias per naująjį dangų ir naująją žemę“ (Jonas Paulius II).

Džiugaus Kristaus gimtadienio, Dievo palaimos jubiliejinuose metuose!

Vysk. Paulius A. Baltakis, O.F.M.

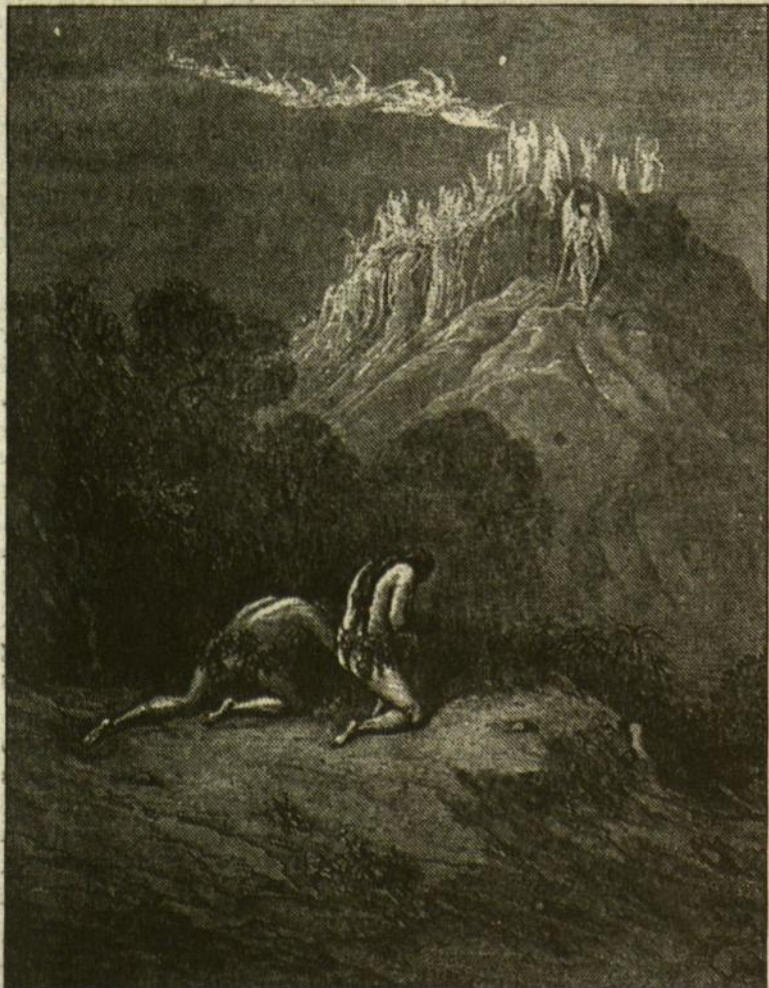
Mielieji,

Švęsdami Kristaus Gimimo šventę šiemet, mes prisimename Jo suteiktas palaimas ne vien mums ir mūsų artimiesiems, bet ir visam pasauliui per du tūkstantmečius. Kaip senovėje valdovų viešpatavimo laikas būdavo pažymimas jų valdymo metais, taip mūsų pasaulis atžymi istorijos metus Viešpaties metais, Anno Domini, nuo Jėzaus Kristaus gimimo. Tai būdžia Jo visapusiškam viešpatavimui mūsų pasaulyje.

Tegul Kristaus šviesa apšviečia mūsų gyvenimą ir ateinančiame tūkstantmetyje. Linkiu džiaugsmingų Kalėdų švenčių ir gausios palaimos naujuose Viešpaties metuose!

Hansas Dumpys

Lietuvių evangelikų liuteronų vyskupas išeivijai

Ištrėmimas iš Rojaus. Gruodžio 24 d. yra kalendoriuje skirta Adomui ir Ievai. Iš seno leidinio

Nuostabios Kalėdos, kai į eglutę žvelgia vaikučio akys. Nuotr. Indrės Tifunėlienės

mano juokais tartos pastabos apie naujai atsikėlusią kaimynę. Galvojau savo gerą žmogą truputį pazerinti, kad dienos idomiau plauktų, o higienos reikšmė taip iškeliau, kad patys jį ne nuskendau. Dabar jau nesigėriu ant virvių iškabintų skalbinių baletu. Patys šoka-

me baletą — aš persirengdinėdamas, o ji skalbdama. Ir nesuprantame, kaip anksčiau galėjome gyventi, kai ji prie virvės eidavo tik pirmadieniais. Tiesa, tada dar nebuvo naujų ligų.

O gal nekenktų truputį pažagsėti?

Genovaitė ir Vincas Maciūnai (sėdi priekyje) su sūnėmis, marčiomis ir vaikais.

Žmonių, darbų, ordinų įvairybė

Mazose tautos vienas apie kitą žinome daugiau kaip gausiose. Didžiosiose pakrikimas yra platesnis ir domė kaimynui menkesnė. Be to, ten yra galingesnis savanaudiškumas ir grubesnės savitarpio varžybos. O mažieji savos visuomenės nariui teikia didesnę vertę ir didesnę pagarbą. Tiesa, gana garsiai susikivirčia, nes sunku likti visiškai nepriklausomam nuo aplinkos — visi tave žino. Juk veikia geografinė artuma. Be to, glaudina viena kalba, panašūs elgesys, panašios mintys. Mažoje erdvėje visada daugiau triukšmo ir tvako.

Amerikiečių tarpe išgirstame apie įvairius apdovanojimus, pagerbimus, įamžinimus. Yra sukurti Garbės rūmai (Hall of Fame), duodami medaliai, specialūs pažymėjimo raštai. Juos įteikina valstybės prezidentas, miestų ir miestelių merai, organizacijų vadovai. Pažymimi įvairiausių profesijų žmonės — mokslininkai, kūrėjai, pedagogai, aktoriai, sportininkai, policininkai, gaisrininkai. Ir neteko pastebėti, kad dėl šių apdovanojimų kas nors prieštarautų, o apdovanotieji netinkamai didžiulotųsi.

Mūsų tarpe retkarčiais pasiūpoma iš ordinų ir medalių, stebimasi jų gausa, nesutinkama su apdovanotojų parinkimu. Tai vis kaimyninės spūsties, geros pažinties ir (būtų labai negerai!) pavydo vaisiai, visuomeninės piktžolės. Nerodome dėmesio, kai pagerbiami tolimi, mažai girdėtų asmenų nuopelnai, bet kai atzīmimas kaimynas, svė-

rinėjame nuopelnus ir paslydimus, pastarųjų visada daugiau rasdami.

Tačiau dr. Vinco Maciūno pagerbimas sutiktas visuomenėje maloniai. Apie tai mažai kalbama, net įvairiuose statistiniuose duomenyse neminiama. Dr. V. Maciūnui už nuopelnus lietuvių literatūros istorijai 1999.08.29 buvo suteiktas Gedimino IV laipsnio ordinas ir medalis. Šią garbingą pareigą atliko Lietuvos ambasados Vašingtone ministrė dr. N. Žambaitė, atvykusi į dr. V. Maciūno sūnaus Vytauto namus. Kartu buvo prisimintas ir dr. V. Maciūno devyniasdešimties gimtadienis.

Jau dr. V. Maciūno tėvas, medicinos gydytojas, lietuviškai rašinėjo dar spaudos draudimo laikais. O jo sūnus Vincas, Vilniaus universiteto mokslo fakulteto prodekanas, jaunas, vos 35 metų ir daug žadąs mokslininkas, 1944 m. turėjo pasitraukti iš Lietuvos, kai ją antrą kartą okupavo sovietai. Šis žingsnis, saugant akademinę laisvę, pakirto akademinę ateitį.

V. Maciūnas, 1932 m. baigęs Vytauto Didžiojo u-tė lietuvių literatūrą, išvyko užsienį ginti lietuvių. Lankė Bonnos ir Miuncheno universitetus, pagaliau įsibrovė ir tuo laiku lietuviams sunkiai pasiekiamą Lenkiją. Varšuvos, Krokuvės ir Vilniaus (lenkų okupuoto krašto) universitetų bibliotekose bei archyvuose užtiko senesnių lietuviškų rankraščių. 1939 m. VDU jam suteikė filosofijos daktaro laipsnį už disertaciją *Lituanistinis*

sąjūdis XIX a. pradžioje. Šis darbas 1998 m. Lietuvoje buvo išleistas antrąja laida.

Dr. V. Maciūno straipsniai iki šios dienos liko pabarstyti po daugelį periodinių leidinių. Būtų paranku kultūros istorikui ir besidominciam skaitytojui juos matyti surinktus viename leidinyje. Apie tai gali geriausiai paaiškinti pats autorius ir čia bandysime apytiksliai perduoti jo pasisakymą.

Visą laiką stengiantis pasiekti kiek galima daugiau nežinomos, naujos medžiagos, žinių rinkimas ėmęs apsiąti laiko. Jau ir paskelbtos žinios nebūdavo tinkamai sutvarkytos, pasitaikydavę klaidų. Dr. V. Maciūnas viską po kelis kartus ir kruopščiai perredagavo. „Kiek galėjau, parašiau. Gal gerai, gal blogai“.

Po antrosios lietuvių imigracijos pradžios į JAV negausiam Philadelphiaus lietuvių telkinyje turėjome profesorius A. Senną, A. Vasilaišką, V. Krėvę, A. Jurskį, A. Salį, J. Puziną, V. Maciūną. Jie visi laikė ryšius su savo visuomene, o paskutiniai keturi tik joje ir tegyveno. Dr. V. Maciūnas visada stengėsi nešioti mokslininko vainiką, o jį palikdavo ant savo darbo stalo. Dr. V. Maciūno paprastumas ir jo žmonos Genovaitės darbas liuanistinėje mokykloje buvo žinomi visiems. Maciūnai išaugino ir išmoksino du sūnus, sulaukė lietuvių martių, kurios taip pat suprato mūsų, buvusių DP, gyvenimą ir siekius. Šiandien Maciūnai lietuviškai kalba su keturiais vaikais, kurie nemenkiau orientuojasi lietuviškuose reikaluose, kaip koks Lietuvoje gimęs ir augęs jaunuolis. Vyresnysis sūnus Vytautas yra labai veiklus JAV LB narys.

Maciūnai prieš gana kuklų savo gyvenimą neprotestavo, juo niekada nesiskundė, todėl tasai gyvenimas pats jiems nusilenkė. Rupešius vilko kantriai ir tyliai, tad ir šiandien mažai kas girdėjo, kad dr. V. Maciūnui buvo suteiktas Gedimino ordinas. Kantriai ir tyliai juo apsidžiaugė, šio džiaugsmo niekam nerodėdamas. Kantriai ir tyliai jis redagavo *Vinco Krėvės raštus* (šeši tomai), *Lietuvių enciklopedijos* penkioliktąjį tomą, tyliai rinko V. Krėvės laiškus, juos sutvarkė ir perdavė Vilniaus universitetui. Du tomai *Lituanistikos instituto darbų*, apie 4,000 puslapių, taip pat yra dr. Maciūno tvarkyti ir redaguoti. Didelę savo gyvenimo dalį jis praleido Pensilvanijos universiteto (Philadelphia) biblio-

Genovaitė ir Vincas Maciūnai su sūnėmis Algiiu ir Vytautu.

Šeši dešimtmečiai Amerikoje

Nemaža *Draugo* skaitytojų dalis neseniai paminėjo ar dar netrukus minės atvykimo į JAV 50-metį. Tai vis nuo Raudonosios armijos — „išlaisvintojų“ pabėgusiųjų, kurie, pasibaigus karo veiksams, dar pabuvoję „išvietintųjų“ (DP) stovyklose, galėjo atvažiuoti į Dedės Samo žemę.

Bet maža dalelė iš kraštą pateko, nematė „sovietinio rojaus“, nes Lietuva apėjo trumpai prieš rusų okupaciją. Viena tokių yra rašytoja Sonė Sofija Pipiraitė-Tomarienė, kuri Amerikoje atsirado 1939 m.

Taigi jau 60 metų ši veikli ir spalvinga praeitį turinti moteris darbuojasi Amerikos lietuvių tarpe, nors paskutiniu laiku jau mažai apie ją girdime. Neseniai ją vėl teko sutikti — šį kartą *Draugo* dienraščio palatose, tad norisi kiek plačiau su ja supažindinti.

S. Pipiraitė-Tomarienė gimusi 1913 m. rugpjūčio 19 d. Tauragės apskrityje. Lietuvoje spėjo baigti Žemaitių Naujesio progimnaziją ir Tauragės mokytojų seminariją (1932 m.). Nuo 1932 iki 1939 metų mokytojavo įvairiose Tauragės apskrityje pradžios mokyklose.

Pasiekusi Amerikos krantus, ji čia laiko veltui neleido — 1945 m. baigė kolegiją Čikagoje, o 1945–1947 m. studijavo literatūrą ir kalbas Čikagos universitete. Dar studijuodama (nuo 1942 metų), Šv. Kazimiero akademijoje ir kitose lietuvių mokyklose dėstė vaidybą ir tautinius šokius, pati šoko garsioje „Ateities“ tautinių šokių grupėje.

Tačiau labiausiai ji išgarsėjo savo literatūrine bei visuomeneine veikla. Jau nuo 1939 m. pradėjo spausdinti pasakas, apsakymus, eilėraščius, straipsnius *Drauge*, *Naujienose* ir kitur. 1944–1948 m. *Naujienų* dienraštyje vedė Kalbos skyrelį. Su savo kūryba dalyvavo *Lietuvių poezijos antologijoje*, *Gabijos almanache* ir kituose leidiniuose. Vertė lietuvių poeziją į anglų kalbą.

Išleido pasakų knygą, kurių pirmoji — *Saulės vestuvės* pasirodė 1957 m. Čikagoje. Taip pat čia išėjo ir *Senolių pasakos* (1964 m.). Jos pasakos buvo leidžiamos ir okupuojamoje Lietuvoje, todėl Lietuvos vaikai galėjo susipažinti su užsienyje gyvenančios tautietės kūryba.

tekoje. Jon įsijungė nuo pradžios derybų dėl dr. Šaulio bibliotekos įsigijimo. Universitetas visą dr. Šaulio liuanistinę medžiagą nupirko, ir šis universitetas yra būdingas lietuviškųjų rankraščių turtas. Dr. V. Maciūnas stengėsi, kad į šią saugią biblioteką pakliūtų kiek galima daugiau lietuviškų knygų. Lituanistinėms studijoms šis universitetas yra svarbus, o tą svarbą sudarė Maciūnas.

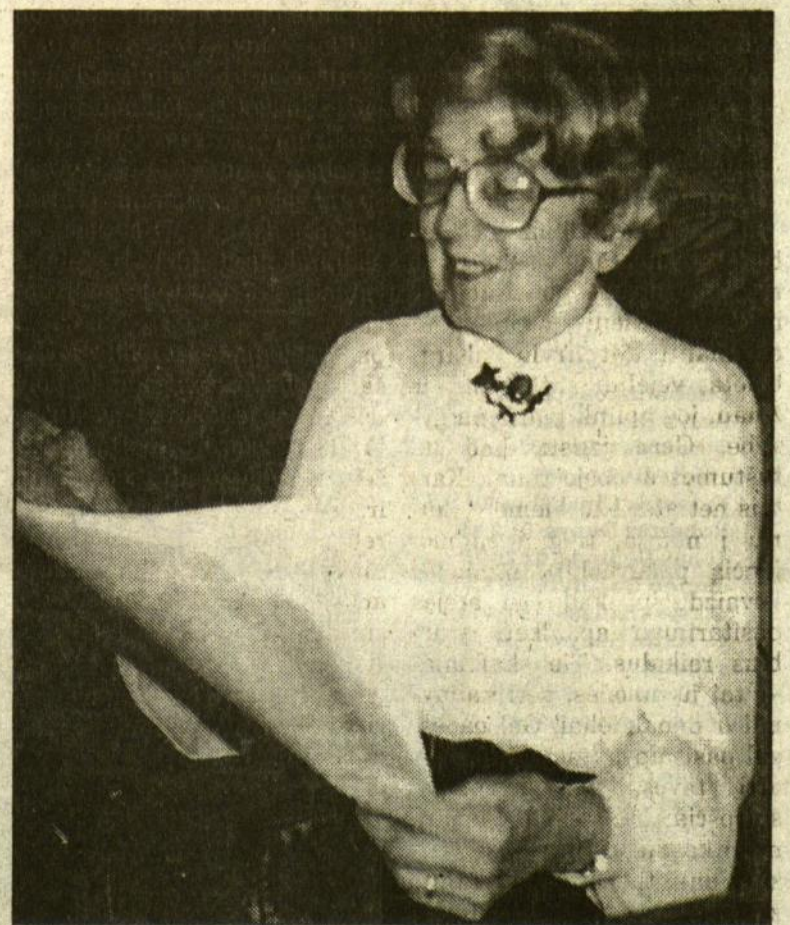
Vincas Maciūnas gimė Papilėje, Šiaulių aps. (1909-07.18) Tėvas buvo gydytojas, visuomenininkas, rašytojas. Sūnus Vincas parašė idomią apybraižą „Tėvas“, kuri buvo išspausdinta *Drauge*. Visą savo amžių praleido universitetų darbuose. Ir dėstė, vadovavo bibliotekai. Tačiau jo mėgstamiausias darbas — naujienų ieškojimas lietuvių literatūros istorijoje.

Vytautas Volertas

Apie S. Pipiraitės-Tomarienės kūrybą Bostone išėjusioje *Lietuvių Enciklopedijoje* (31-me tome) taip rašoma: Poezijoje vyrauja įvairūs motyvai, mažiausia asmeninių ir socialinių. Mėgstamas gamtos perpynimasis vaizduojamo žmogaus jausmais ar pergyvenimais. Eiliuotinės pasakos priešmokyklinio amžiaus vaikams grakščios, neretai dainuotinės, daugiausia iš gyvulių gyvenimo. Prozinėse pasakose rašytoja paprastai nesitenkina liaudies pasakų stilizavimu, bet įneša originalumo tiek kompozicijos, tiek turinio srityje: vyrauja moralinis ir tautinis pradas“.

Čia reikia pažymėti ir jos gautas premijas. Pirmoji iš jų buvo *Draugo* poezijos premija (1950 m.), vaikams vaidinimo (skyrė Kanados Kultūros fondas — 1957 m.); apsakymo (*Laiškai lietuviams* — 1960 m.).

Nemaža metų S. Pipiraitė-Tomarienė pašventė kultūrinei-visuomenei veiklai. Ji buvo Čikagos lietuvių literatūros draugijos sekretore (1945 m.), Čikagos Rašytojų klubo sekretore (1951 m.). 1954–1956 metais buvo Lietu-

Sonė Pipiraitė-Tomarienė

vių rašytojų draugijos sekretore, o 1956–1958 m. — izdininke. 1957–1960 m. laikotaryje buvo lietuvių mokytojų sąjungos pirmininke ir vice-pirmininke. Dabartiniu metu ji vėl yra lietuvių rašytojų draugijos valdybos nare.

S. Pipiraitė išteikėjusi už graikų kilmės mokytojo Hario

Tomaro, kuris ilgus metus dėstė anglų kalbą vid. mokykloje.

Dabar ilgoms kelionėms labai turi jėgų, tad tik žiemos iš Čikagos nuvyksta šaltuosius mėnesius praleisti Arizonon. Šiuo metu jiedu kaip tik ten ir vieši.

Edvardas Šulaitis

Laukiame įdomaus koncerto

Edgaras Prudkauskas, g. 1975 (tenoras). 1991 m. baigė I-ąją vaikų muzikos mokyklą Kaune. 1992–1995 metais studijavo J. Gruodžio konservatorijoje, dainavimo specialybę. 1995 m. įstojo į Lietuvos Muzikos akademiją (dainavimo specialybę studijuoja prof. V. Noreikos klasėje), šiuo metu yra I kurso magistrantas. 1998 metų vasarą stažavosi VII tarptautiniame dainininkų seminare Beeskow (Vokietija) solistui buvo paskirtas Grand Prix. Dainininkų konkurso-festivalio, skirto A. S. Puškino 200-osioms gimimo metinėms, pirmosios premijos laureatas (1999 m.). 1999 m. E. Prudkauskas tapo II tarptautinio Jazepo Vytolio dainininkų konkurso laureatu (II premija bei spec. diplomomas).

Dainininkas dalyvavo tarptautiniuose festivaliuose: „Th. Manno“ (1997–1998 m.), „Trakų“ (1998–1999 m.), „Pažaislio“ (1999 m.), jaunųjų atlikėjų festivalyje „Atžalynas“ (1999 m.), Korsholm Music festivalyje (Suomijoje, 1999 m.), „Šv. Kristupo vasaros muzikos“ festivalyje (1999 m.), X-ajame tarptautiniame senosios muzikos festivalyje „Banchetto Musicale“ (1999), šiuolaikinės muzikos festivalyje „Gaida“ (1999 m.).

E. Prudkauskas nuolat dalyvauja kamerinės muzikos projektuose: baroko epochos kūrinius atliko Europos Tarybos programos „Baroko kelias Lietuvoje“ projektuose. Dažnai bendradarbiauja su senosios muzikos ansambliais „Arsena-

las“, „Musica Humana“, taip pat su Dailės galerijos styginių kvartetu, Nacionalinės Operos styginių kvartetu su jo solistas koncertuoja su žymiausiais Lietuvos orkestrais, 1998 metais su Valstybiniu simfoniniu orkestru (vyr. dirigentas G. Rinkevičius), dalyvavo atliekant R. Strauss operą „Salome“, C. Franck oratoriją „Les Beattitudes“ (pirmas atlikimas Lietuvoje), 1999 metais G. Puccini operoje „Turandot“ (pirmas atlikimas Lietuvoje) ministro Pang vaidmenyje.

Su Nacionaliniu simfoniniu orkestru (vyr. dirigentas prof. J. Domarkas) E. Prudkauskas atliko H. Berlio „Te Deum“ (oratorija Lietuvoje buvo atlikta pirmą kartą), dalyvavo G. Verdi operos „La Forza del destino“ atlikime, Anso partiją dainavo E. Balsio operoje „Klionė ir Tilzė“.

Dainininkas dainavo su Nacionalinio operos ir baleto teatro orkestru, Lietuvos Televizijos ir radijo lengvosios muzikos orkestru, Latvijos Valstybinių simfoninių orkestrų, Muzikos akademijos simfoniniu orkestru, Frankfurt/Oder Filharmonijos simfoniniu orkestru (Vokietija), Vaasa miesto simfoniniu orkestru (Suomija).

1999 metais solistas debiutavo Nacionalinėje operoje G. Donizzetti operoje „Lucia di Lamermoor“ Arturo vaidmeniu. Dainininkas koncertavo Italijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Švedijoje, Norvegijoje, Latvijoje, Estijoje, Suomijoje. Šiuo metu ruošiami vaidmenys Alfredo G. Verdi op. „La Traviata“, Belmonte W.A. Mozart op. „Die entführung aus dem Serail“ („Pagrobimas iš Serailio“).

Lietuvių visuomenei Edgaro Prudkausko koncertas įvyks sekmadienį, gruodžio 26 d., 1 val. p.p., Lietuvių dailės muziejuje, Pasaulio lietuvių centre, Lemont. Solistui akompanuos muz. Alvydas Vasaitis. Ruošia lietuvių dailės muziejus.

Edgaras Prudkauskas.

1999 metų turinys

POEZIJA

Eugenijus Ališanka: 06.26, #26
 Leonardas Andriekus: 04.3, #14; 05.8, #19
 Balys Auginas: 01.16, #3; 02.20, #8; 05.8, #19; 10.16, #38; Advento viltis — 12.18, #47
 OnėBaliukopytė: 10.2, #39
 Kazys Bradūnas: 06.12, #24
 Bernardas Brazdionis: 02.13, #7; 05.8, #19; 12.4, #45
 Vytautas Cinauskas: 01.9, #2
 Robertas Danyš: 01.2, #4
 Jonas Dėdinas: 02.20, #8
 Janina Degutytė: 06.8, #19
 Stasys Džiugis: 12.4, #45
 Kęstutis Genys: 10.23, #39
 Johann Wolfgang Goethe (vertė A. Tyruolis): 09.4, #32; vertė Antanas A. Jonynas; (vertė A. Tyruolis) 11.6, #41
 Nijolė Gražulienė: 03.27, #13
 Pranė Aukštikalnė Joki-maitienė: 12.18, #47
 Jonas Juškaitis: 06.16, #24
 Anatolijus Kairys: 07.3, #27
 Daiva Karužaitė: 10.23, #39
 Faustas Kirša: 04.24, #17
 Romualdas Kisieliū: 03.27, #13
 Vincas Kudirka: 09.25, #35
 Elisabeth Langgasser: 06.29, #22
 Sigita Lukauskaitė: 11.6, #41
 Algimantas Mackus: 06.12, #24
 Justinas Marcinkevičius: 11.6, #41
 Dana Mickutė Mitkienė: 09.4, #32
 Nijolė Miliauskaitė: 12.18, #47
 Edita Nazaraite: 06.29, #22
 Alfonsas Nyka Niliūnas: 01.30, #4
 Balys Raugas: 07.17, #29
 Jonas Strielkūnas: 07.17, #29
 Balys Sruoga: 02.27, #9
 Vladas Šlaitas: 07.10, #29
 Julija Švabaitė: 04.3, #14
 Antanas Vaičiulaitis: 06.22, #22
 Aldona Veščionaitė: 03.13, #11; 06.26, #26

MENAS

Nora Aušrienė: Lietuvinių ir Prūsų žemė — 04.17, #16; Spalvų ir linijų erdvėje — 06.12, #24
 Janina Bielienė: Gintinė sugrįžo Povilas Reklaitis — 07.17, #29
 Violeta Drupaite: Čiurlionio galerijos kolekcijos antroji paroda — 06.29, #22
 (elita): V. Vaičiūnaitės dailės darbai ir teatras: 03.13, #11; Fotomenininko A. Sutkaus sukaktis: 07.3, #27
 Jadvyga Godunavičienė: Parodoje, išsivijęs kelias — 07.24, #30; Lietuva žemėlapiuose — 12.18, #47
 Paulius Jurkus: Jo talentas nemarus — 02.27, #9
 Aldona Jurekute: Pagiriamasis žodis švilpiniui ir... — 03.20, #12
 Ula Juškutė: Turinings renginys: 04.3, #14; Zitės Drungelienės tapybos paroda — 12.4, #45
 Algimantas Kezys: Šakelių, gėlių, rastų daiktų menas: 01.23, #4; Vasario 16 paroda Čiurlionio galerijoje: 02.20, #8; Tomo Kirvačio portretai Čiurlionio galerijoje: 04.6, #10; V. Kašubos ir D. Daugintienės parodos Lietuvių dailės muziejuje: 04.24, #17; Grafiškos ir karpinių paroda LDM: 06.1, #18; Čiurlionio galerijoje prasidėjo kompiuterinio meno gaidynė: 06.5, #23; Dail. J. Valaitienės akvarelės paroda: 11.6, #41
 Laima Krivickienė: Žodis, judesys, linija: 10.23, #32; Žengiant į 2000 metus — 05.8, #19
 Lucija Kryževičienė: Personalinė paroda — 04.3, #14
 Jurgis Kunčikas: Visur jo buvavo pilna: 09.11, #33
 Danas Lapkus: Evos Labutytės grafikos parodos atidarymas: 05.15, #20; Svetimo dangaus vaivorykštė — 03.13, #11
 Aušrys Matonis: Prasmingas susikaupimas — aukštas meninis lygis — 01.30, #5
 Viktorija Matanga: Pakrantės pušynų angelai — 12.11, #46
 Julija Mušinskienė: Dailininkės kūrybos puokštė Skuodu — 10.23, #39
 Algimantas Naujokaitis: Paroda iš P. Reklaitio kolekcijos: 01.2, #1; Parodoje — skulptūra ir poezija — 01.16, #3; Jauno dailininko paroda — 01.30, #5; Karybino kelio ženkliai — 02.6, #6; Obelių mieste — paroda iš NY — 06.5, #23; Dail. Albertas Veščionas — 06.5, #23; A. Sutkaus fotografijų paro-

da — 07.31, #31; Parodoje — PLB leidiniai — 10.9, #37; Poezija ir menas — 10.23, #39; Susitikimas su dvasingu meno pasauliu — 12.4, #45
 P. Petrutis: Mirė dail. A. Blatas — 05.8, #19
 Gintaras Raudonikis: Skulptoriaus darbų paroda — 01.23, #4
 Dail. Irena Raulinaitienė: Jos kompozicijose nėra padrikumo — 04.10, #15
 Alė Rūta: Lietuvoje po 55 metų — 12.18, #47
 Šaulius Šimoliūnas: Moterų portretai parodoje — 06.5, #23; Renatos Palubinskienės paroda Čikagoje — 06.26, #26; Lietuvių dailininkai Amerikos muziejuose ir galerijose — 09.18, #34
 Sandra Skurvidaitė: V. Kašubos kūryba — gryna ir sava — 03.13, #11
 Vaida Sirvydaitė: Muziejus yra gražiausių sielos apraiškų izdinė — 07.24, #30; A. Krivickas — Lietuvos kultūros ir meno ambasadorius — 12.11, #46
 Gabija Steponaitė: A. Kežio paroda „Buties fragmentai“ — 01.23, #4
 Nijolė Tumėnienė: Antano Mončio muziejus Palangoje — 09.18, #34; Žemaitių žemėn suburti — 11.27, #44
 Skirmantas Valulis, Stanislavas Žvirgždas: Objektive Lietuvos žmonės — 07.31, #31
 Pr. Visvydas: Trijų dailininkų proveržiai — 09.18, #34
 Laima Žilobienė: Dvi dėsimo vertos parodos — 06.15, #20

RELIGIJA, FILOSOFIJA

Kun. Vytautas Badanavičius, MIC: Žmogus yra laisvas — 03.20, #12; Klititis tikėjimui — 04.10, #15; Pal. Editos Stein gėlės filosofija — 07.31, #31
 Vysk. Paulius Baltakis: Mielie broliai, sesės — 04.3, #14
 Vysk. Hansas Dumps: Atsiminkite! — 04.3, #14
 Kazys Gurauskas: Kun. Č. Kavaliauskas — Naujojo Testamento vertėjas — 04.10, #15
 Genovaitė Gustaitė: Vysk. Jurgis Matulaitis ir žydai — 07.10, #28
 Feliksas Jučevičius: istorija ir legenda maceinškoje Didžiojo Inkvizitoriaus interpretacijoje — 01.23, #4; 01.30, #21
 Antanas Klimas: Prel. Rubšio didžioji dovana lietuvių tautai — 04.6, #48
 Ses. Ona Mikailaitė: Dievo žodis žmonių žodžiais — 04.10, #15
 P. Palys: „Uždek, Prelate, žvakę“ — 04.10, #15
 Kun. Viktoras Rimšelis: Dievo kūrybos drama — 04.3, #14
 Dr. Aldona Vasiliauskienė: Iš arkivysk. Mečislovo Reinio gyvenimo — 03.15, #11

LITERATŪRA IR KALBA

Juozas Aputis: Veidu vienas į kitą — 01.9, #2
 Balys Auginas: Poetiškos širdies šauksmas — 01.16, #3
 Algirdas Ažubalis: Pranai Mašiotui — 135 — 02.20, #8
 J.A.: Baigėsi Baltijos valstybių kalbų kursai — 09.4, #32
 Kun. Vytautas Bagdanavičius: Įdomybės Mykolo Biržiškos knygoje — 04.6, #10
 Violeta Drupaite: Žvilgsnis į senosios lietuvių kalbos lobyną — 10.16, #38
 Vytautas A. Jonynas: Pirkšvosios laštels ir spalvoti rašikliai — 02.27, #9
 Antanas Klimas: Svetimi tikriniai vardai — 03.27, #13; Lietuvių kalba 21-ame šimtmečiuje — 05.1, #18
 Daiva Karužaitė: Lietuvių rašytojų draugijos kronika — 02.13, #7
 A.L.: P.E.N. kongresas Varšuvoje atsisveikina su 20-tuoju šimtmečiu — 07.17, #29
 Justinas Marcinkevičius: Poetas ir tėvynė — 01.2, #1
 Juozas Masilionis: Liudvikos Didžiulienės raštai — 02.27, #9
 Ignas Medziukas: „Tegu sauleidžio gaisrai džiaugsmu prazdusiu Poetė žiba“ — 09.18, #34
 Algimantas Naujokaitis: Lietuviška elektroninė knyga — 02.20, #8; Kauno poetas — 03.13, #11; Lietuvos rašytojai literatūros ekspres — 03.13, #11; Reikšmingiausi Lietuvos mokslininkų darbai — 03.20, #12; Lietuviškos knygos — 03.20,

Dail. Jadvyga Paukštienė. „Kalėdų angelas“.

#12; Lituanistikos medis ir jo atžalos — 04.17, #16; Lietuvių PEN centras — 05.1, #18; Lietuviškos knygos plinta pasaulyje — 06.19, #25; Plinta semiotinės idėjos — 09.11, #33; A. Mackaus knygų leidimo fondas tarptautinėse mūgėse — 10.23, #39
 Birutė Pūkelevičiūtė: mano knygos — kaip tikri vaikai — 01.23, #4; Lingua gloriosa — 10.30, #40
 Irena Slavinskaitė: Dvasingumas ir literatūra — 01.9, #2
 Cezaris Surdokas: Paminėta Edgar Allan Poe sukaktis — 02.13, #7
 Juozas Skirius: Dr. Vinco Kudirkos raštų išleidimas 1909-1910 m. ir JAV lietuvių — 09.5, #35, 10.2, #36, 10.9, #37
 Linda Garastaitė Šileikienė: Šileikos novelė pristatyta apdovanojimu — 03.20, #12
 Alfonsas Tyruolis: Justino Marcinkevičiaus poezijos vertimai — 03.6, #10
 Karilė Vaitkaitė: Senieji Radvilų giminės rankraščiai Balzoko muziejuje — 05.1, #18
 Loreta Venclauskienė: Reikšmingo leidinio sutiktuvis: 12.18, #47

PROZA

Juozas Aputis: Šią ir kitą vasarą — 02.6, #6
 Balys Auginas: Modernaus meno burtai — 07.3, #27
 R. Granauskas: Laiškai iš Mošedžio — 02.6, #6
 Robertas Keturakis: Novelės apie Joną Aistį — 05.1, #18
 Birutė Pūkelevičiūtė: Tarp dviejų kontinentų — 12.11, #46
 Rimantas Šavelis: Rauda, nurokios nepalengvėja — 07.24, #30

MUZIKA, KONCERTAI

Petras Aglinskis: Nemyli tu, bet aš myliu — 05.8, #19
 Emilija Andriulytė: Pianistai muzikavo keturiomis rankomis — 05.8, #19; Lietuviški K. Stanciusko projektai — 06.12, #24
 D. Bindokienė: Sodininkų pakando šalna, „Ažuoliukas“ tebežaliuoja — 01.30, #5
 Elita: Valstybinė simfoninio orkestro sukaktis — 02.27, #9
 Gintė Čepinskaitė: Muzikinė dovana klausytojams — 10.16, #38; Kamernės muzikos aukštasis pilotas — 11.20, #43
 Algimantas Gečys: Atvyksta ansamblis „Kanklės“ — 03.20, #12
 Viktoras Gerulaitis: Atvyksta „Žvaigždžių kvartetas“ — 03.6, #10
 J. Končius: Į 2000-sius su „Traviata“ — 09.25, #35
 Laima Krivickienė: Kai prabyla kanklės — 05.15, #20; Muzikos popietės Lietuvių dailės muziejuje Lemonte — 09.25, #35; Muzika — tai Dievo pasiuntinys — 10.30, #40
 Algimantas Kubiliūnas: Lietuvos Muzikos akademijos Kauno fakultetui 10 — 10.30, #40
 Algimantas Naujokaitis: Filharmonija žengia į 2000 m. — 10.30, #40; Vakarais, skirtas Čikagos Lietuvių operai — 10.30, #40
 P. Palys: Naujuoju klavesinu grojo Lukšaitė — 01.23, #4; Dėmesio! „Tigrai“ puola — 02.20, #8; 30 metų su Metropolitan opera — 03.20, #12; Žvilgsnis į 1999-2000 m. Metropolitan operos sezoną — 05.22, #21; 100 metų be Valsų karaliaus — 10.2, #36
 Kazys Skaisgirys: Bizet ir jo opera „Carmen“ — 04.10, #15
 Irena Skomskienė: Komp. V. Jakubėno 95-metis Lietuvoje — 07.31, #31
 S. Siliūys: Prisimintas komp. A. Mikulskis — 03.20, #12

Ričardas Sokas: „Kamertonas“ — koks jo skambesys? — 10.23, #39
 Vytautas Strolia: Opera „Chovanščina“ ir lietuvių — 03.13, #11
 Edvardas Šulaitis: „Carmen“ — šio pavasario Lietuvių operos dovana — 03.27, #13
 Loreta Venclauskienė: Apie kamernės muzikos koncertą — 11.20, #43; Nauja profesinės kultūros tiltas į Lietuvą tiesiant — 12.11, #46
 Laima Žilobienė: Artimo meilės koncertas — 12.18, #47

TEATRAS, FILMAI

Aurelija M. Balasaitienė: Lėles garsina Lietuvą — 09.11, #33
 V. Baltušienė: Los Angeles „Spinduliui“ 50 metų — 06.12, #24; Los Angeles jaunimo ansamblio „Spindulio“ auksinė sukaktis — 07.24, #30
 Violeta Drupaite: Los Angeles Dramos viešnagė Čikagoje — 03.27, #13
 Julija Gylėnė: Talentinga aktorė skina laurus — 02.6, #6
 Danutė Jankienė: Hamiltono „Aukuras“ Droroite — 11.6, #41
 Laima Krivickienė: Apie mėgėjų teatrą — 10.2, #36
 Daiva Šabasevičienė: Nauji Vilniaus Dramos teatro spektakliai — 01.16, #3; Vilniaus Mažojo teatro scenoje — žydų tautos drama — 05.1, #18; Sekspyras Lietuvos dramose teatre — 06.8, #19; Vyšnių sodas — 05.15, #20; Atspindžių spektaklis — 07.17, #29
 Algimantas A. Naujokaitis: Poeto filmas apie poetą — 01.30, #5; Filmas apie tautosakininką — 02.13, #7; Teatro premjera — 03.13, #11; Teatro tradicija — 03.13, #11; Filmas apie Lietuvos diplomatinio vadovą — 03.20, #12; Naujas sezonas Vilniaus Operos ir baleto teatre — 10.16, #38; Scenos stebuklas — 12.11, #46
 Edvardas Šulaitis: Iš Čikagos lietuvių teatrinės istorijos — 10.16, #38
 Pranas Visvydas: Veidas ovale laimino renginį — 11.6, #41; Pravartu džiaugtis gimtadieniu — 12.18, #47
 Ramunė Zdanavičiūtė: Asmenybės šviesa — 12.4, #45
 Juozas Žygas: Audrė Budrytė — aktorė ir režisierė — 09.4, #32

IVYKIAI IR ŽMONES

A.T.B.: Lietuvos himno autorius Čikagoje — 10.9, #37
 Rūta Birštonaitė: Santaros Šviesos suvažiavimą prisimenant — 01.2, #1
 Elita: Paskirta Ievos Simonaitės premija — 12.7, #9; A. Vaičiulaitis premijos laureatas — 07.3, #27
 Marija Eivaitė-Hauser: Bostono lit. mokyklos šeima — 11.6, #41
 Renata Vaičekonytė Kepežinskienė: Konfliktas su pačiu savimi, tai mano gyvenimo būdas — 02.6, #6
 Laima Krivickienė: Svajonė, poezija ir tikrovė — 05.29, #22; Iteiktos Kultūros tarybos premijos — 11.20, #43
 Vytautas Kubiliūnas: Birutės Pūkelevičiūtės Gedulingos mišios — 12.11, #46
 Ramunė Kubiliūtė: Ateities savaitgalis, 1999 — 11.20, #43
 LER: Baltiškių studijų susivienijimas po 30 metų — 02.20, #12
 LJS: Pagerbtas solistas Algirdas Brazis — 11.6, #41
 Aistė Mackevičiūtė: Šauniai pasirodė lietuviškos — 04.3, #14
 Remigijus Misiūnas: Trys karštos dienos knygų mugėje — 03.20, #12

03.20, #12

Valentinas Mitė: VIII I Laisvės fondo studijų savaitė Anykščiuose — 07.17, #29
 Bronius Nainys: Popietė rašyt. V. Kavaliūnui prisiminti — 10.30, #40; Ispūdingai paminėtas prez. Antanas Smetona — 12.4, #45
 Leonas Narbutis: Meno premija Jurgui Daugvilai — 11.6, #41
 Algimantas A. Naujokaitis: Rašytojų sąjungos suvažiavimas — 01.9, #2; Vakarais su Bradūnais — 02.13, #7; Apie katiną ir poeziją — 03.6, #10; Novelių vakaras — 03.13, #11; Lietuvos kultūros naujienos — 03.20, #12; Gyvosios istorijos programa — 03.20, #12; Renginiai Lietuvos tūkstantmečiui — 05.1, #18; Iteiktos valstybinės kultūros ir meno premijos — 05.22, #21; Poezijos pavasaris Lietuvoje — 06.19, #25; Adolfo Damušio knygos sutiktuvis Vilniuje — 07.3, #27; Santara-Šviesa Lietuvoje — 07.10, #28; Vakarais su Aldona Veščionaitė — 11.27, #44; Varinė šilko kasa — 11.27, #44; Alfonso Mikulskio atminimo vakaras — 11.27, #44; Premijos Lietuvos dailininkams — 11.27, #44; X poetas rudo Druskininkuose — 12.18, #47
 S. Nosovaitė: J. Pikono kūrybos vakaras Kaune — 10.2, #36
 P. Palys: „O, tu pakylėli, kur iki šiol buvai?“ — 10.30, #40; „Tai ne miškas ožia“ — 11.27, #44
 Virginija Paplauskienė: Iš Tavo rankų sutiktuvis šventė — 03.6, #10; Kad nenugrimztų ir nežinomybė — 05.15, #20; Lietuvos muziejinių konferencija — 06.5, #23; Savo darbus skiria Lietuvai — 12.18, #47
 Marija Remienė: JAV LB Kultūros tarybos veikla — 06.19, #25; Pasveikinkime savo kultūros darbuotojus — 11.6, #41
 Vacys Rociūnas: Auksinis jubiliejus ir kultūros premija: 11.6, #41
 Algirdas Sabaliauskas: Pamirš Lietuvos ir lietuvišką duoną — 10.2, #36
 Gabija Steponaitė: Į pavaršėjantį Čikagą A. Mamontovas atveža „Šiaurės naktį“ — 05.1, #18
 Kęstutis Šatkauskas: Apie 1999 m. Santaros Šviesos suvažiavimą — 10.9, #37
 Ona Šilėnienė: Poezijos myletojų šventė — 06.12, #24
 Aldona Šmulkštienė: Ateities savaitgalio vakaronė — 11.20, #43
 Edvardas Šulaitis: Vlado Jakubėno draugija ir jo sukaktis minėjimas — 04.24, #17
 Vidmantas Valiūšaitis: Aštuntoji I Laisvės fondo studijų savaitė — 07.17, #29
 Rūta Vanagaitė: Moteris nugalėjusi laiką — 01.23, #4
 Dr. Aldona Vasiliauskienė: Jaunieji istorikai susirinko Rietave — 06.5, #23
 Pranas Visvydas: Viskas plauke iš Valentino širdies — 02.27, #9
 Aleksas Vitkus: Bronius Nainys — Spaudos premijos laureatas — 11.6, #41
 Elvyra Vodopalienė: Lietuvis — baleto solistas — 02.13, #7
 Juozas Žygas: Poezijos dienos Čikagoje — 05.1, #18; Lietuviško jaunimo auklėtojas — 11.6, #41

IVAIRIOS TEMOS

Kazys Ambrozaitis: Del laikinosios Lietuvos vyriausybės: 07.17, #29
 Danutė Bindokienė: Ernest Hemingway — 07.24, #30; Ilgiausių metų žymiajam folkloristui dr. Jonui Baliai — 06.26, #26
 Rūta Birštonaitė: Pokalbis su laisvųjų intelektualų iš Vilniaus — 05.22, #21
 Elita: A. Vaičiulaitis grįžta namo — 06.19, #25
 Vytautas A. Dambrava: Nesibaigianti rezistencija; 25 m. be Juozo Brazaičio — 07.31, #31
 Julija Gylėnė: Be Pranutės — 12.18, #47
 Algirdas Gustaitis: Bronys Raitis — ne tikrai toli, bet ir arti — 05.22, #21
 Vanda Juknaitė: „Mes švenčiame gyvenimą“ — 09.4, #32
 Algimantas Katilins: Lituanistikos instituto įkūrimas ir veikla Čikagoje — 04.17, #16
 Libertas Klimka: Užmirštoji žemė — Selija — 07.3, #27
 Juozas Kojelis: Į tobulės demokratiją Lietuvoje — 04.6, #10
 Antanas Kučys: Patrioto ir idealisto simbolis, dr. Vincas Kudirka — 09.25, #35
 Bronius Nainys: Namų Vabalninką sugrįžus — 04.24, #17
 Algirdas Landsbergis: Milošo žvilgsnis į mūsų šimtmetį — 05.22, #21

Feliksas Maksvyčio atsiminimai: Maldaknygių, knygų ir žurnalų laukimas — 06.12, #24
 Algimantas A. Naujokaitis: Lietuvos kultūros naujienos — 01.2, #1; Zanavykų bendrijos veikla — 03.27, #13; Jurgio Mačiūno kabinetas Kaune — 03.27, #13; Antanui Vaičiulajūiui atminti — 07.24, #30; Goethės metai — 09.4, #32; Lietuva-New York-Paris — 05.29, #22
 Virginija Paplauskienė: Tikroji meilė — gyvenimas kitiems — 04.3, #14; Kūrybos aistra, laimė ir kancija — 04.24, #17; Juos jungia meilė gamtai ir senovei — 06.26, #26; Aš tarnauju visiems — 09.11, #33; Gyvenimo džiaugsmą ji randa žmonėse — 09.25, #35; Visas gyvenimas — vyro atminimui — 10.16, #38
 Vytautas Peseckas: Lietuva jiems davė sparnus — 09.18, #34
 Vida Savičiūnaitė: Filosofas su dievidirbio širdimi — 07.3, #27
 Majeris Šubas: Vilniaus žydų kultūra tarp dviejų pasaulinių karų — 06.26, #26
 Edvardas Šulaitis: Algimantas A. Naujokaitis, mūsų korespondentas Lietuvoje — 07.31, #31
 Alfonsas Tyruolis-Šešplaukis: Goethe ir lietuvių dainos — 09.4, #32
 Pranas Visvydas: Una furtiva lagrima — 01.2, #1; Arbatinukas ir politika — 02.20, #8; Vardas — iliuzija — 05.15, #20
 Ona Voverienė: Moterys ir rezistencija Lietuvoje — 10.23, #39
 Juozas Žygas: Sausio 13-osios privalome neužmiršti — 01.2, #1; Kultūros premijos ir jų reikalingumas — 05.30, #5
 Vaidotas Žukas: Vilius Orvidas — 05.29, #22

LEIDINIAI

Kostas Aleksynas: Palinko liepa šalia kelio: Partizanų dainos — 03.13, #11
 Irena Balčiūnienė: Lietuvos stomatologijos istorija — 04.24, #17
 Adolfas Balčiūnas: Mano atsiminimai ir straipsniai — 01.9, #2
 Alfred Bannesberger: Lituanisto autobiografija — 12.4, #45
 Jonas Basanavičius: Tautosakos VII tomas — 05.15, #20
 Albinas Bernotas: Pro dūmus: deimantais nusėtas — 04.17, #16
 Vytautas Čepiauskas: Razienos — 02.6, #6
 Adolfas Damušis: Lithuania Against Soviet and Nazi Aggression — 04.24, #17
 Antanas Dundzila: Spaudos paminklas muziejus vertybėms. Mazieji Lietuvos istorijos paminklai — 09.18, #34; Lietuvos leidyklų žinyšas angliskai — 11.27, #44
 Kelly Dwyer: The Tracks of Angels — 01.23, #4
 Darius Furmonavičius: Baltijos tautų vertinga analizė — 10.16, #38
 Henry L. Gaidis: A History of the Lithuanian Military Forces in World War II. 1939-1945 — 02.20, #8
 Jurgis Gimbutas: 01.16, #3; Pa grindinis veikalas apie bažnyčias — 05.8, #19; Lietuvos kaimo trobesių puošmenos — 05.22, #21; Platelių 550 metų jubiliejus — 06.12, #24; Sakų monografija — 09.11, #33; Lietuvos kaimo trobesių puošmenos — 10.2, #36; Džukų Kietaiškės ir jų apylinkės — 12.4, #45; Lietuvio namai — 12.4, #45
 Jadvyga Godunavičienė: Tragiško žydų likimo liudijimai — atminimo knygos — 10.23, #39
 Algirdas Gustaitis: Lietuvių studentų korporacija „Jūra“ Lietuvos universitetuose — 02.20, #8
 Izidorius Ignatavičius: Lietuvos naikinimas ir tautos kova 1940-1948 metais — 07.10, #28
 Algė Jankevičienė: Lietuvos medinė sakralinė architektūra — 05.8, #18
 Vytautas Jasulaitis: Vincas Jasulaitis — žmogus ir karys. 1898-1988 — 01.9, #2
 Vytautas A. Jonynas: Balio Sruogos vertimų sąvadas — 10.16, #38
 Albertas Juška: Mažosios Lietuvos Bažnyčia XVI-XX amžiuje — 02.13, #7
 Anatolijus Kairys: Medininkų pilis — 01.9, #2; Šviesių dienų takais/Auksinio miesto auksas — 07.3, #27
 Kazimiera Kalnėvičienė: Skaudžios praeities leidiniai — 07.10, #28
 Julius Keleras: XL eilėraščiai — XL Poems — 01.16, #3; ir 03.13, #7
 Romualdas Kisieliū: Laiko randai — 03.27, #13

Antanas Klimas: Lietuvių kalbos mažiųjų (maloninių) daiktavardžių žodynelis — 05.8, #19; Milžiniško darbo pabaiga — ne už kalnų — 07.17, #29; Lietuvių kalbos enciklopedija — 07.31, #31; Trys nauji, įdomūs žodynai — 11.27, #44
 Juozas Krakauskas: Vorkutos politinių kalinių atsiminimai — 03.13, #11
 Romualdas Kriaučiūnas: Tikint brest, brestant pasišvęsti — 04.17, #26; Obeliai — Kriaunos — 07.10, #18
 J. Končius: Naujas Tėvynės sargų numeris — 12.4, #45
 Ingrida Korsakaitė: Viktoras Petravičius — 07.17, #29
 Henrikas Kudreikis: Partizanų maldynas — 05.8, #19; Pirmas 1999 m. Naujojo židinio/Aidų numeris — 05.22, #21
 LER: Pomirtinės gyvosios deivės — 10.23, #39
 Lietuvių katalikų mokslo akademija: Metraštis XIV — 07.10, #28
 Remigijus Misiūnas: Elektroninė knyga Lietuvoje — 05.22, #21
 Algimantas Miškinis: Šakiai. 1599-1999 — 09.11, #33
 Jolita Mulevičiūtė: Monografija apie Viktorą Petravičių — 07.17, #29
 Algimantas Naujokaitis: Naujas žvilgsnis į Lietuvą — 05.15, #20; Šakiai kalendoriai — 05.29, #22; Naujas poezijos žodis — 06.26, #26; Lietuviškos lankai — Lietuvos skaitytojų — 07.3, #27; Lithuania, Past, Culture, Present — 07.10, #28; Per Lietuvą su daina ir armonika — 09.11, #33; Akademinių mokslinių leidinių — 09.18, #34; Kaip išlikti mūsų mažai šalis — 10.2, #36; Kelias į nepriklausomybę: 10.9, #37; Nauja Lietuvos istorijos knyga: 10.23, #39; Rengiamą lietuvių literatūros enciklopediją — 12.4, #45
 Aliucija Orentaitė: Leidiny spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dienai — 06.5, #23
 Jurga Perminaitė: Ispaniški mirties pėdsakai — 06.12, #24
 Stasys Prapakas: Nuo Leningrado iki Kuršo. Kardas — 01.9, #2
 Aušra Puzinienė: Laikas pasakyti tiesą — 07.24, #30
 Henrikas Radauskas: Eilėraščių — 04.24, #17
 Raimonda Ragauskienė: Barboros Radvilaite — 05.15, #20
 Balys Raugas: Praeities aidai — 07.17, #29
 Jūratė Statkutė de Rosales: Los Godos — 06.5, #23
 Jonas Rudokas: Vytautas Andrius Graičionas 1898-1952 — 03.13, #11
 Alė Rūta: Veluojanti kūryba — 07.17, #29
 Pranas Skardžius: Rinktiniai raštai, 4 — 02.20, #8
 Juozas Skirius: Amerikos Lietuvių tarybos kūrimosi 1939-1941 m. atspindžiai dokumentuose ir spaudoje — 01.9, #2
 Petras Stankas: Lietuvių politika 1941-1944 metais — 03.13, #11
 Antanas Stravinskis: Kryždirbystė Lietuvoje — 05.22, #21
 Juozas Subačius: Susipažinimas su vertinga knyga — 03.13, #11
 Rimvydas Šilbajoris: Aštriabaurės mirties įlankos — 06.26, #26
 Edvardas Šulaitis: Žurnalas Tarp knygų — 07.3, #27
 Artūras Tereskinas: Apie Lietuvą nuotaikingai ir nuotykingai — 11.06, #41
 Vytautas Tetenskis: Antano Kėbio daina Lietuvai — 01.9, #2
 Kęstutis A. Trimakas: Tikint brest, II — 03.27, #13
 Alfonsas Tyruolis: Goethė lietuvių kalba — 11.6, #41
 Ladas Tulaba: Nuo Dusios iki Tiberio; Neišblestantys žiburiai — 03.27, #13
 Kun. William Wolkovich-Valkavičius: Lithuanian Religious Life in America — 02.23, #4; Vertingas leidinys, nors ir su netikslumais — 07.31, #31
 Tomas Venc